

СТАРА ОСИГУРАНИКА

ГОДИНА XXXX • БРОЈ 18 • БЕОГРАД, 30. СЕПТЕМБАР 2008. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

Почела прва олимпијада трећег доба: У Сокобањи надметање и у шаху

ПОВОДИ

Сутра Дан, а онда
и цео месец њихов

БИТИ СТАР
У СРБИЈИ

• Страна 7

ИНТЕРВЈУ

Први Послодавац,
Стеван Аврамовић

ДА ГАЗДЕ НЕ БУДУ
«ДЕЖУРНИ КРИВЦИ»

• Стране 8 и 9

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

Лифт-рампа у филијали НСЗ

Око 1.900 незапослених особа са инвалидитетом одсад ће лакше – уз помоћ новопостављене лифт-рампе, улазити у Новосадску филијалу Националне службе за запошљавање.

Мима Ружичић-Новаквић из Центра «Живети усправно» тестирала је нову рампу, а **Синиша Надбантић**, директор Филијале, изнео уверење да ће, осим субвенција које даје држава, и уклањање физичких баријера подстаћи ново запошљавање особа са инвалидитетом.

Постављање лифт-рампе финансирао је Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова, а конструктор и произвођач је заштитна радионица «Победа Зара» из Петроварадина.

До краја 2009. године овакве рампе биће постављене у свих седам војвођанских филијала НСЗ.

Нови поклон добротвора

Добротвори из Холандије, брачни пар **Јана** (наше горе лист) и **Енгел Стоферс**, ових дана опет су показали своју хуманост: за следеће особе оштећеног вида донели су пет белих штапова.

Према речима **Луке Младеновића**, председника Међуопштинске организације слепих и слабовидних у Шапцу, два бела штапа за децу и три за одрасле послужиле су за обуку људи оштећеног вида како би се боље и самостално лакше кретали.

Овај брачни пар раније је из Холандије донео и електронске лупе помоћу којих људи оштећеног вида могу да читају. Те лупе се налазе у библиотекама Коцељева, Владимираца, Београда и Шапца, као и у Савезу слепих Србије, а једна је и у Међуопштинској организацији у Шапцу.

Пензије неће пореметити буџет

Потпредседник Владе Републике Србије др **Јован Кркобабић** оценио је да ванредно повећање пензија од 10 одсто неће пореметити пројектовани буџет за 2008. годину и да тиме пензије неће бити веће од 50 одсто просечне зараде у децембру ове године.

На састанку са делегацијом Међународног монетарног фонда, потпредседник Владе је поновио да садашњи ниво пензија не омогућава минимум егзистенцијалних потреба пензионера и да је неопходно да до 2010. године пензије буду у нивоу од 70 одсто просечне зараде од 400 евра.

Обезбеђење средстава за повећање пензија без ремећења макроекономске стабилности могуће је, уверен је др Кркобабић, између осталог смањивањем непродуктивне радне снаге у јавном сектору, добром организацијом фискалних прихода, прекидањем токова сиве економије, сузбијањем корупције, повећањем нивоа продуктивности, улагањем у производњу а не у потрошњу...

Трибина за акционаре

У Самосталном синдикату у Кикинди одржана је трибина за акционаре Нафтне индустрије Србије. Процењује се да ће бити око 24.000 акционара из редова запослених и

пензионера из ове компаније, а на скупу им је препоручено да се удруже да би тако постигли најповољнију цену својих акција.

Указано је на то да су се појавиле организоване групе шпекуланата које нуде да откупе акције исплатом готовине на руке. Поменуто су и друге замке које вребају акционаре НИС-а приликом приватизације.

Први дом у Бањи

Начелник Рашког округа **Матеја Мијатовић**, иначе Врњчанин, свечано је отворио први Дом за смештај и негу старих особа у Врњачкој Бањи. Дом, под називом «Кнежеви конаци», на локацији бившег предузећа «Трудбеник», спада међу најсавременије у Србији: у двокреветним собама има 24 лежаја, а, према речима **Бранкице Васић**, руководиоца у Дому, овде ће корисници имати свакодневни надзор лекара и медицинских сестара, негу и помоћ, као и лечење термоминералним водама.

Председник Привременог органа општине Врњачка Бања **Зоран Сеизовић** рекао је да овај објекат испуњава све критеријуме за пет звездица, а у њему ће радити 10 радника различитих занимања.

Исплате

Исплата другог дела августовских пензија корисницима из категорије пољопривредника почела је 20, а из категорије запослених 24. септембра. Износи на чеку су исти као и при исплати првог дела августовских припадљности.

Нове погребнине

Утврђени су нови износи надокнада погребних трошкова које се исплаћују породицама преминулих пензионера (или оне које платио сахрану) у последњем кварталу, од 1. октобра: погребнина у октобру, новембру и децембру за пензионере из категорије запослених износи 28.532 динара, надокнада за трошкове сахране пензионисаних самосталаца је 27.953, а за пензионисане паоре 10.671 динар.

Према члану 75. Закона о пензијском и инвалидском осигурању, за погребне трошкове исплаћује се једна и по просечна пензија у минулом тромесечју.

Обезбеђени «читачи»

Министарство рада и социјалне политике саопштило је да је обезбедило електронске читаче нових биометријских личних карата за све установе у земљи у његовој надлежности – за 139 центара за социјални рад, 162 службе за борачко-инвалидску заштиту и 145 службе за дечију заштиту.

Август из ЦГ

Августовске пензије из Црне Горе за кориснике који живе у Србији стигле су 26. септембра: на рачун Комерцијалне банке уплаћено је 249.345 евра за исплату 1.217 црногорских пензионера.

СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА РФ ПИО

Биће пара за веће чекове

Процењује се да ће пензије од октобра укупно порастати 15,5 одсто, чиме би у 2008, после година обезвређивања, реално вределе 15 процената више

Средства за исплату усклађених Октобарских и новембарских пензија су обезбеђена, рекао је **Иван Мимић**, финансијски директор Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, на седници Управног одбора одржаној у среду на којој је усвојен ребаланс финансијског плана за ову годину.

Због ванредног 10-процентног и, како се процењује, 5,5-процентног редовног усклађивања пензија од 1. октобра, расходи Фонда пензијско-инвалидског осигурања биће већи за 15,4 милијарде динара; недостајуће 14,3 милијарде за исплату овако увећаних октобарских и новембарских пензија обезбеђене су додатним дотацијама из буџета од 10,758 милијарди, трансферима између буџетских корисника и већим приходима од камата, дивиденди и приватизације, објаснио је Мимић.

После ребаланса, укупни овогодишњи расходи Фонда биће 399,44 милијарде, односно четири одсто виши од првобитно планираних. Ово повећање је узроковано не само ванредним усклађивањем октобарских пензија, него и чињеницом да ће оба редовна овогодишња усклађивања (од 1. априла и 1. октобра) бити, по свему судећи, у већем проценту од првобитно планираних на основу буџетских пројекција: од 1. априла пензије су, уместо планираних 4,30, порасле за 6,97 процената, а раст зарада и трошкова живота у минулих шест месеци увећаће чекове, како се процењује, за 5,5, уместо за планираних

3,25 одсто. Али, како су оценили чланови Управног одбора из редова пензионера, захваљујући томе ове године ће најзад бити заустављен пад пензија у односу на зараде и оне ће у 2008, после неколико година обезвређивања, реално порастати за 15-так процената.

Представници Уније послодаваца подржали су поправљање материјалног положаја пензионера али је **Славенко Гргуревић** упозорио да је дугорочна сигурност ове популације могућа једино уколико Фонд, капитализацијом, осигура да кориснике исплаћује из сопствених прихода, а не да зависи од буџетских дотација. На предлог **Славице Савић**, представника Савеза самосталних синдиката Србије, за једну од наредних седница биће припремљена информација о мерама које је Фонд предузео да би вратио и судски заштитио своју имовину.

Чланови Управног одбора усвојили су и финансијски извештај о пословању у првом полугођу које је, с приходима од 176,1 и расходима од 184,7 милијарди, углавном било по плану: пензије су редовно исплаћиване за 1,570 милион корисника, као и накнаде за туђу помоћ и негу и телесно оштећење. Фонд је, рекао је Иван Мимић, очекивао објективно веће приходе (ребалансом су, иначе, смањени планирани приходи од доприноса запослених), а највећи подбачај је код доприноса пољопривредника: они су уплатили свега 500.000 милиона или – упола мање него у истом прошлогодишњем периоду.

Наводећи да најмање 200-250 хиљада радника ради на црно, а и да многим пријављеним послодавци исплаћују већи део зараде на руке, а допринос плаћају на минималац, **Драгослав Ђукановић** је предложио да се, у предстојећој измени Закона о ПИО, размотри могућност враћања наплате и контроле уплате доприноса Фонду ПИО. Горан Лончар, директор Фонда ПИО, објаснио је да се боља наплата, па и ефикаснија контрола послодаваца, очекује формирањем Централног регистра: тај посао је у току, донета је одлука о оснивању посебне агенције која би водила централни регистар, и надамо се да ће Централни регистар за годину дана почети да ради чиме ће 90 одсто садашњих проблема бити решено, рекао је Лончар.

С. Чедић

Приоритет редовне пензије

Од планиране једнократне исплате свих пензија Фонд није одустао јер би то значило уштеду у трошковима, али да би се на то прешло потребна је додатна буџетска инјекција од око 12 милијарди динара. У овом тренутку приоритет Министарства финансија је обезбеђивање средстава за редовну исплату увећаних пензија у овој и у 2009. години, а тек после моћи ће да се размишља и о додатним средствима за једнократну исплату, објаснио је Иван Мимић на питање представника пензионера шта је са једнократном исплатом пензија.

ГЛАС ОСИГУРАНИКА

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Директор РФ ПИО: **Горан Лончар**. Главни и одговорни уредник: **Славица Чедић**, e-mail: scedic@pio.rs
РЕДАКЦИЈА: Булевар уметности бр. 10, 11070 Београд, СЕКРЕТАРИЈАТ: 011-2017-437 факс: 2017-418.
Редакција за Војводину: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад, одговорни уредник **Ика Митровић**, 021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.rs.
ШТАМПА: Комазец д.о.о, Краља Петра I бб, Инђија.
ОГЛАШАВАЊЕ: 011-2017-438
Рукописи и фотографије се не враћају

ПРОСЕЧНЕ ЗАРАДЕ И ПРОСЕЧНЕ ПЕНЗИЈЕ
У 2008. ГОДИНИ

Месец	Просечна зарада	Индекс кретања зарада	Индекс трошкова живота	Просечна нето зарада (без пореза и доприноса)	ПРОСЕЧНА ПЕНЗИЈА (процент у просечној нето заради)		
					запослени	самосталне делатности	пољопривредници
Јануар	39.331	81,73	100,8	28.230	17.781 (62,99)	17.343 (61,43)	6.649 (23,55)
Фебруар	43.218	109,88	100,6	30.982	17.782 (57,39)	17.353 (56,01)	6.649 (21,46)
Март	42.873	99,2	101,6	30.809	17.784 (57,72)	17.365 (56,36)	6.649 (21,58)
Април	45.355	105,79	101,8	32.562	19.024 (58,42)	18.594 (57,10)	7.112 (21,84)
Мај	44.835	98,85	101,6	32.147	19.026 (59,18)	18.613 (57,90)	7.112 (22,12)
Јун	45.608	101,72	100,5	32.648	19.026 (58,27)	18.614 (57,03)	7.112 (21,78)
Јул	46.115	101,11	98,9	33.058	19.022 (57,57)	18.627 (56,32)	7.113 (21,51)
Август	46.222	100,23	100,1	33.131	19.020 (57,41)	18.638 (56,26)	7.115 (21,48)

КОРИСНИЦИ НАЈНИЖИХ ПЕНЗИЈА
ОД АПРИЛА 2008. ГОДИНЕ

ИЗНОСИ ПЕНЗИЈА	ЗАПОСЛЕНИ				САМОСТАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ			
	Април	Мај	Јун	Јул	Април	Мај	Јун	Јул
до 9.715,43	36.855	36.863	36.821	36.832	4.095	4.085	4.084	4.068
9.715,44 (25%)	44.465	44.597	44.796	44.980	949	962	977	998
до 9.715,45 - 9.809,53	7	7	7	7	0	0	0	0
9.809,54 (50%)	31.668	31.503	31.341	31.194	0	0	0	0
9.809,55 - 11.771,44	9.305	9.320	9.337	9.357	549	545	548	548
11.771,45 (60%)	25.267	25.122	25.000	24.885	4.840	4.809	4.789	4.771
11.771,46 - 13.733,35	198	196	194	196	12	12	12	12
13.733,36 (70%)	30.729	30.596	30.464	30.329	726	724	720	718
13.733,37 - 15.695,26	33	32	33	33	4	4	4	4
15.695,27 (80%)	43.035	42.822	42.638	42.478	914	911	908	905
УКУПНО	221.562	221.058	220.631	220.291	12.089	12.052	12.042	12.024

ИЗНОСИ ПЕНЗИЈА	ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ			
	Април	Мај	Јун	Јул
до 7.346,45	21.322	21.325	21.332	21.316
7.346,46 (20%)	186.807	185.926	185.595	185.181
7.346,47 - 7.799,55	5	6	6	6
7.799,56 (50%)	761	756	753	750
7.799,57 - 9.359,46	1.720	1.706	1.705	1.700
9.359,47 (60%)	194	186	185	184
9.359,48 - 10.919,37	36	44	44	44
10.919,38 (70%)	35	32	32	32
10.919,39 - 12.479,28	10	12	12	12
12.479,29 (80%)	402	400	398	396
УКУПНО	211.292	210.393	210.062	209.621

Припремио: Радомир Гојковић

ПРЕДСТАВНИЦИ СРБИЈЕ И ХРВАТСКЕ О МЕЂУДРЖАВНОМ ЗДРАВСТВЕНОМ ОСИГУРАЊУ

Потврду у џеп, па на пут

Уколико путујете у Хрватску, никако немојте полазити без потврде надлежне филијале Завода за здравствено осигурање јер ако вам затреба лекарска помоћ, моћи ћете да је, у тамошњим институцијама, добијете без плаћања. Трошкове лечења ће заводи за здравствено осигурање две државе међусобно покрити, каже за наш лист **Александра Храњец**, руководилац групе за здравствено осигурање у Заводу за социјално осигурање Србије:

– У другој половини септембра у Београду су одржани разговори органа за везу Хрватске и Србије о примени Споразума о социјалном осигурању две земље.

Посебна пажња посвећена је превазилажењу практичних проблема приликом туристичког или другог привременог боравка у другој земљи. Препорука је свим грађанима да, пре поласка на пут, обавезно из своје филијале

Александра Храњец

РЗЗО узму потврду о праву на здравствену заштиту у иностранству да не би плаћали евентуално лечење у Хрватској.

Треба знати да се потврда може хрватској здравственој установи доставити и накнадно, али ако је у питању једнократна амбулантна интервенција, за то се, практично, нема времена – наглашава наша сговорница.

Уколико се догоди да неко од наших осигураника мора да

остане у Хрватској у болници на неколико дана, мора да се обрати надлежном подручном уреду Хрватског завода за здравствено осигурање који ће, по службеној дужности, покренути поступак накнадног издавања потврде.

Према речима Александре Храњец, ове потврде треба имати код себе приликом путовања у све бивше југословенске републике са којима постоји конвенција (дакле, сем Словеније), као и за остале земље са којима је закључен споразум о социјалном осигурању.

Српски и хрватски представници су, током ових разговора, договорили да пензионери из Хрватске који овде живе (и обрнуто) више не морају, ако мењају пребивалиште из једног у други град, да се, као досад, сами одјављују и пријављују надлежним филијалама здравственог осигурања.

Да појаснимо, ако се хрватски пензионер из Новог Сада сели у Београд,

новосадска филијала здравства обавестиће Хрватски завод за здравствено осигурање о промени његовог места боравка и проследити документацију у Београд. То важи и за чланове њихових породица, као и за чланове породица активних осигураника, (који раде у Хрватској, а најближи су им у Србији), као и за пензионере Републике Србије који живе у Хрватској.

– Покренуто је и питање осигураника који живе и раде у пограничним подручјима – сваки дан прелазе границу да би радили у Хрватској, а пребивалиште им је на територији Србије, или обратно. Они су осигурани у месту где раде, дакле у другој држави, а радиће се на томе да им се лечење омогући у месту пребивалишта – најављује за наш лист Александра Храњец, руководилац групе за здравствено осигурање Завода за социјално осигурање Србије.

В. Анастасијевић

ПОСЛЕ СУСРЕТА ЛЕКАРА-ВЕШТАКА ИЗ БИВШИХ ЈУ-РЕПУБЛИКА

Брже до инвалидске пензије

Грађани који у Србији остваре право на инвалидску пензију, а део стажа су одрадили у некој од бивших југословенских република (сем Словеније), сада би требало да брже и без додатних компликација дочекају свој први пензијски чек. То је, по речима др Александра Милошевића, директора Сектора за медицинско вештачење у Републичком фонду ПИО, први добар резултат недавног тродневног састанка са лекарима-вештацима из пензијских фондова Хрватске, БиХ, Републике Српске, Црне Горе и Македоније.

У првом сусрету, коме су београдски лекари-вештачи били домаћини и коме су се

колеге из суседних фондова одазвали са одушевљењем, отворена је тема потврђивања инвалидског вештачења, односно давања сагласности на налаз и мишљење лекара-вештака у једној држави за кориснике који су део стажа остварили у другој држави. То је досад, каже др Милошевић, ишло веома споро, а понекад се дешавало и да лекари у једној не дају сагласност на налаз колега из друге државе. Хрватске колеге су, каже он, једине донеле и статистику (додуше из доба Заједнице Србије и Црне Горе) која је показивала да нису потврдили око 35-40 одсто захтева колега из Србије. Истина, понекад због недостатка дела медицинске

документације, негде је и сам стаж осигураника био споран...

– Циљ нам је да се свако наше инвалидско вештачење потврди у било којој од тих држава. Јер, с обзиром да је у Србији, по Закону о ПИО, појам инвалидности најстроже дефинисан а критеријуми за добијање инвалидске пензије најригорознији у односу на ове државе, не би смело да се догоди да неко овде оствари то право, а да му тамо то буде оспорено. Посебно што ми једини имамо дијагностички центар у Фонду, док сви они за давање сагласности на наше налазе ангажују «спљне» клинике или друге медицинске институције. Зато смо и разговарали о

Др Александар Милошевић

томе, да уподобимо поступке и потребну медицинску документацију, али и да успоставимо поверење, да неспоразума убудуће не буде или да можемо да их решавамо и у директној комуникацији, и телефоном ако треба – објашњава др Милошевић.

С. Чедић

ЛИЧНИ СТАВ: НЕОПХОДАН ДРУГАЧИЈИ ПРИСТУП ДАНИМА СТАРИХ

Прилика за преиспитивање и побољшање

Главни циљ и смисао ових дана није «празновање» самих старих људи, већ да се проблематици старења и старости обезбеди адекватна друштвена пажња и третман

Међународни дан старих људи је установљен резолуцијом Генералне скупштине Уједињених нација, донете 14. децембра 1990. године, а у Србији се обележава почев од 1992. године. Национални дани солидарности са старим људима се у Србији обележавају већ пуних 40 година, дакле, знатно пре препоруке УН о установљавању националних дана старих људи, усвојене новембра 1981. године.

Вишедеценијска веома богата пракса обележавања ових дана намеће питање који су ефекти акција обележавања ових дана и да ли се, и како, остварује смисао и сврха њиховог обележавања, и да ли би требало нешто, у том погледу, мењати.

Носиоци и учесници акција обележавања међународног и националних дана старих људи су у Србији превасходно геронтолошке институције и неке здравствене установе, центри за социјални рад, удружења пензионера и хуманитарне организације које се баве унапређивањем квалитета живота остарелих особа. Најчешће се организују пригодне културно-забавне приредбе и изложбе и одговарајућа такмичења у којима превасходно учествују саме остареле особе. Најкраће речено, ове су акције и активности превасходно намењене самим остарелим људима, из чијег круга су како извођачи, тако и публика, са изузетком укључивања школске деце и понекад професионалних уметника.

Мада су такве активности веома популарне међу старим

људима, јер афирмишу и промовишу способности и могућности људи трећег доба, оне саме не доприносе у потребној мери остваривању главног циља и смисла обележавања ових дана: да се проблематици старења и старости обезбеди адекватна друштвена пажња и третман.

Акције и активности обележавања ових дана требало би превасходно да су усмерене према свеукупном грађанству и дечијој

и омладинској популацији, као и према одговарајућим властима глобалне и локалних заједница.

Акције обележавања ових дана би требало превасходно да подразумевају свођење оцена у погледу стања и проблема у овој области друштвеног рада и живота и да изложе неке које се планирају у циљу побољшања старења, и оне би требало да имају не само свечарски карактер, већ обавезни, и у највећој могућој мери, радни карактер.

Међународни и национални дани старих људи нису «празник» старих људи, како их појединци третирају, већ би то требало да буду посебни дани посвећени једном крупном општедруштвеном економском и хуманитарном питању: животном и друштвеном положају остарелих особа и њиховој социјалној сигурности и квалитету живота и мерама које би требало предузети да би се обезбедило нужно побољшање.

Међународни и национални дани старих људи јесте прилика, и обавеза, свих друштвених чинилаца, од породице и локалне самоуправе до централних друштвених власти, да разговарају о стању ове проблематике и о мерама које би требало предузимати да би се актуелни проблеми превазишли.

Обележавање међународних и националних дана

старих људи јесте, такође, обавеза и прилика да сваки појединац преиспита себе и сопствену савест: да ли је чинио све што је могао према својим остарелим сродницима, суседима и суграђанима.

Није спорно да би акције и активности обележавања ових дана требало да буду у функцији афирмисања доприноса старих људи развоју и просперитету сопствене породице и локалне и шире друштвене заједнице, као и њихових радних, стваралачких и хуманитарних потенцијала, али тежиште би морало бити на исказивању и сумирању резултата и достигнућа на плану хуманизације животних услова и унапређивању квалитета живота у старости у одређеној локалној и глобалној друштвеној заједници и на договорима о будућим програмима побољшања стања.

Ударна снага акција обележавања међународног и националних дана старих људи би требало да буде усмерена према непензионерском делу становништва и према централној и локалним властима, са циљем да се подсети на њихову одговорност у погледу социјалне сигурности и унапређивања квалитета живота у старости.

Само са таквим приступом могу се очекивати оптимални резултати и позитивни ефекти обележавања међународног и националних дана старих људи.

Петар Манојловић
(Аутор је потпредседник Геронтолошког друштва Србије и члан Савета Владе Републике Србије за питања старења и старости)

1. ОКТОБАР, МЕЂУНАРОДНИ ДАН НАЈСТАРИЈИХ

Бити стар у Србији

И у Србији се 1. октобар обележава као Међународни дан старих, а цео месец протиче у знаку свечаних академија, пријема, пажње и бриге за наше најстарије. Осталих 11 месеци у години углавном се њима бавимо као статистичким подацима који изгледају овако: више од 65 година има чак шестина нације; по броју старих трећи смо у Европи, међу првих десет земаља на свету, а број становника млађих од 15 скоро је исти као и оних преко 65 година; почетком 21. века осам пута смо старији него половином 20. Зашто тако брзо као нација старимо, када смо средином прошлог века спадали у млађе европске државе, питање је на које стручњаци из разних области већ годинама траже одговоре. У једно су сигурни – ако се овакве тенденције наставе, а сви су изглед да хоће, 2050. године половина Срба (тачније 41 одсто) биће старија од 65 година.

А када се пребројимо, на ред, логично, долази питање како ти стари људи живе? Ако знамо да од милион и по пензионера, око 700 хиљада има примања до просека, који је нешто више од 19.000 динара, јасно је да баш не могу себи да приуште онакв пензионерски живот о каквом су, можда, као млађи, маштали. Путовања, нова издања књига, позоришне представе, за њих су углавном недостижни. Срећни су ако, од једног до другог дела пензије, достигну за рачуне, лекове

и основне намирнице, а ко добије бесплатан одлазак у бању преко Фонда (једном у четири године), то третира као летовање. Свакодневно их муче партиципације за лекарске прегледе и лекове, све скупља пијаца и већи рачуни. И никако им није јасно како ти исти животни трошкови, када треба да уђу у усклађивање пензија, на неки, ником схватљив начин, одједном буду много нижи, па и повећање пензија буде мање од оног коме су се надали.

Али, како испод статистичких података ипак живот пулсира неким сасвим другим ритмом, ти исти пензионери танких џепова увек имају чоколаду за унуче или неки динар за ћерку и сина јер њима «мале плате никад не достижу». Њихови сви рачуни су увек и пре времена измирени, а већина има и понешто са стране «за не дај Боже».

Они сами најчешће се жале на усамљеност, лоше здравствено стање, па тек онда на недостатак пара. Ваљда зато што се старење лакше подноси у пару, према последњим званичним подацима из 2005. године чак 164 мушкарца и 88 жена старијих од 55 година је «стало на луди камен».

Више је него очигледно да старији имају неку само њима знану тајну о томе како, као што то једном лепо неко рече, «додају живот годинама».

Па, у то име срећан им 1. октобар, Међународни дан старих.

Весна Анастасијевић

ЧУКАРИЦА ПРВА ОБЕЗБЕДИЛА НЕПРЕКИДНУ ПОМОЋ НАЈУГРОЖЕНИЈИМ ГРАЂАНИМА

Позив и из каде

Седамнаесторо најугроженијих, самих, оболелих и непокретних грађана чукаричке општине, од 22. септембра 24 сата дневно су под будним оком телефонске асистенције компаније «Асистел»: у случају потребе, довољно је да притисну дугме које ће им очас посла обезбедити помоћ. Ово су им омогућили општина Чукарица (за њих 15) и Црвени крст Србије (за две особе).

Сви корисници добили су специјалне наруквице или привеске који се могу носити и у кади; притиском дугмета на њима активира се кол центар «Асистела» чији оператери у року од 30 секунди успостављају везу са особом која је позвала у помоћ. Функционисање овог «позива на дугме» омогућено је мини телефонском централом коју у стан корисника поставља мобилни тим «Асистела». У централи постоје комплетни подаци о сваком кориснику, контакт телефони родбине и комшија које треба звати, као и здравствени картони са свим подацима. Често је старијима довољно само да их неко саслуша, подсети да треба и које лекове да попију, а у случају да им позли, дежурни у «Асистелу» зову Службу хитне помоћи.

Услуга телефонске асистенције постоји од почетка ове године. Град Београд је 21. априла са компанијом «Асистел» потписао Протокол о сарадњи, а општина Чукарица је прва која је, за своје најугроженије житеље, обезбедила бесплатне услуге телефонске асистенције.

Потписивање уговора

Уговор о бесплатним услугама теле-асистенције за 17 Чукаричана потписали су **Милан Тлачинац**, председник СО Чукарица, и **Радмила Златановић**, директор «Асистела», у Клубу за дневни боравак старих у Жаркову, на дан клупске славе, Светог Јоакима и Ане.

В. А.

СТЕВАН АВРАМОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК УНИЈЕ ПОСЛОДАВАЦА СРБИЈЕ
ЗА «ГЛАС ОСИГУРАНИКА»

Да газде не буду «дежурни кривци»

Треба да заједно, Влада и привредници, седнемо, видимо где смо и где желимо да будемо и које ћемо алате да користимо да тамо стигнемо, каже наш саговорник

Послодавци у Србији су, са репрезентативним синдикатима, потписали Општи колективни уговор пред овогодишње првомајске празнике, али уз, и због обећања Владе да ће одмах ступити на снагу и његово проширено дејство: – Ми смо очекивали да ће ОКУ од самог почетка важити за све оне који запошљавају раднике у земљи, били они чланови Уније послодаваца, државна фирма или ко год. Сада је у Унију учлањено око 140.000 фирми (а има их још толико) и наравно да су чланови Уније обавезни да примењују ОКУ, али и Унија да њих штити, тако да још нисмо на томе инсистирали ни проверали, све у ишчекивању проширеног дејства – каже за «Глас осигураника» **Стеван Аврамовић**, председник Уније послодаваца Србије и нови председавајући Социјално-економског савета.

Држава је та која мора да омогући послодавцима несметан рад у стабилним економским условима да би сви заједно осетили напредак, сматра Стеван Аврамовић:

– Треба поштовати одређени економски редослед. Не може се од оних који привређују само узимати, треба

Питати оне који стварају

им прво створити све услове да раде, производе, зарађују... Не може се од послодаваца тражити да две трећине бруто радникове плате дају на име

доприноса и пореза, који, опет, углавном одлазе у јавну потрошњу, а не враћају се привреди кроз улагања. Када би газда плаћао мање дажбина на зараду запосленог, не би имао разлога да га држи на црно, то јест непријављеног, а самом раднику би могао да плати више. Када би се намети са садашњих око 70 смањили бар на 50 одсто, та разлика би могла да иде запосленом. Онда не би 30 одсто економије ове земље било у «сивој» зони, радници би били боље плаћени, а и државна каса би била пунија. Тешко буџету који се пуни само царинским дажбинама, казнама и продајом предузећа јер шта ће бити када не остане више ништа за продају – изричит је председник Аврамовић.

Један од примера непрофитабилног понашања у земљи је, према речима нашег саговорника, и оно што показују званични подаци: у земљу је последњих година ушло 140 милијарди долара; сав

✓ **140.000 фирми учлањено је у Унију послодаваца: услов за чланство је да је фирма регистрована и да има бар једног запосленог**

✓ **102.461 привредно друштво уписано је у Регистар Агенције за привредне регистре**

✓ **217.496 предузетника уписано је у исти Регистар**

✓ **529.224 особа у Србији је, према Анкети РЗС о радној снази, било самозапослено у октобру 2006; 118.271 самозапослени је упошљавао и друге раднике**

✓ **404.528 осигураника из категорије самосталних делатности било је евидентирано средином априла ове године**

Економија, па све остало

– Као нови председавајући Социјално-економског савета настојаћу да се на дневном реду што чешће налазе привредне теме јер од развоја привреде и инвестиција и зависи све остало у земљи. Зато и мислим да је паметно што се у Словенији и многим другим земљама тај савет зове Економско-социјални јер тамо где је економија јака, лако се излази на крај са социјалом. Важно је да се они који производе питају о битним одлукама, да су укључени у њихово доношење. То сада, када у овом скупштинском сазиву међу 250 посланика имате свега пет представника послодаваца, није тако јер је очигледно да се њихов глас не може ни чути, а камоли превагнути – каже Аврамовић.

новац је, наглашава он, отишао у јавну потрошњу. Према простој, економској рачуници, да је само 40 милијарди утрошено на привредне инвестиције то би било оплођених 200 милијарди долара од којих би се, само кроз ПДВ, 36 милијарди долара слило у државну касу, значи донело приход који би онда могао да се даље троши, наглашава Стеван Аврамовић:

– Држава је та која мора стратешки да планира како и на који начин жели даље. Ми нисмо никада били против конструктивног договора. Треба, дакле да сви заједно седнемо да видимо где смо и где желимо да будемо, па да онда одлучимо које ћемо, условно речено, алате да користимо да тамо и стигнемо. Сматрамо да треба да постоји и министарство за предузетништво које би заиста реаговало на потребе оних који привређују у земљи. Неопходно је обезбедити економске слободе за предузетнике. Под тим подразумевамо нормалне услове за рад. Шума прописа

Доброг радника нико не да

Експертски тим, који је формирао Социјално-економски савет да анализира колики би удар на буџет био истовремено повећање пензија и проширено дејство ОКУ, још ради.

– Уколико се испостави да то економски није изводљиво у истом моменту, логично је да ће предност имати пензионери. Када је реч о примени општег колективног уговора на све послодавце, то би опет државу најскупље коштало. Јер, узмите

кроз коју се месецима треба пробијати (да се добије грађевинска дозвола, на пример, код нас треба 270 дана, а морате проћи 30 институција, док се у окружењу чека три до седам дана и на једном шалтеру се све завршава) свакако је један од разлога нелегалном раду, али и главна препрека страним улагачима да дођу и отварају своје погоне у којима би упошљавали наше незапослене. Јер, када ми њима покушамо да објаснимо шта, како и зашто код нас мора да се одради да би се отворила фирма, они најчешће изгубе вољу и одустану од тога. Просто, превале још који километар до суседне Румуније и Бугарске и тамо, у кратком року, региструју предузеће и запосле, наравно, њихове раднике – објашњава Стеван Аврамовић.

Све то, опет, иде преко леђа радника и незапослених. Јер, да има више послодаваца у земљи, радници би, поред тога што би се лакше и брже запошљавали, могли и да бирају газду

Металац из Сремских Карловаца

Стеван Аврамовић је на челу Уније послодаваца од 3. априла ове године. Власник је и директор фирме «Ас комерц» у Сремским Карловцима, где и живи са породицом. Израђује и на велико и мало продаје производе металске индустрије. Члан је Скупштине и Управног одбора Привредне коморе Србије и председник Уније послодаваца Војводине.

а поготово страним улагачима. Јер, како ми њима да објаснимо да земља коју код нас купе у крајњој инстанци ипак није њихова, већ је државно власништво, а о ваздушарини, која се ваљда једино код нас наплаћује, да и не говорим. Странци желе да знају шта је тачно њихово и желе да, када једном плате, тиме располажу на начин

✓ **22 одсто бруто плате сваког радника издваја се за обавезно пензијско-инвалидско осигурање**

✓ **12,3 одсто је стопа доприноса за обавезно здравствено, а**

✓ **1,5 одсто бруто плате стопа осигурања за случај незапослености**

✓ **12 одсто је порез на бруто зарату**

код кога су бољи услови за рад и боља плата, каже наш саговорник:

– Морам још једном да нагласим да је гомила прописа, од којих је већина наслеђена из неког давно прошлог времена, велика препрека и нашим,

који им обезбеђује профит. А земљу коју код нас купе чак ни под хипотеку у иностранству не могу да ставе да би добили кредит за своју фирму, јер није њихова, већ државна. То није начин на који су они навикли да послују и, да вам право кажем, када одемо негде у иностранство на скупове привредника они се нама, српским послодавцима, и чуде и диве како ми то овде уопште опстајемо и послујемо са свим тим, за њих необјашњивим, законским прописима. А ми, чак и када решимо да донесемо неки нови закон у складу са светским нормативима, веома брзо успемо да, по систему «закон шумом, живот друмом», избегнемо да се по његовим одредбама заиста и владамо – огорчен је Стеван Аврамовић, председник Уније послодаваца Србије и председавајући Социјално-економског савета.

Весна Анастасијевић

ЈЕДИНСТВЕНО ТРЖИШТЕ РАДА У СЕВЕРНОЈ ПОКРАЈИНИ

Већа плата и стан за посао на селу

Стручњаци који прихвате ову могућност имаће плаћену сеобу, двогодишњи нето додатак на зараду по 10.000 и за становање по 4.000 динара месечно

Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова на путу је да преокрене смер вишедеценијских, демографских, миграционих трендова: сеобе радно способног становништва из села и мањих градова у веће центре попут Београда, Новог Сада, Суботице... Обезбедили су 16 милиона динара за спровођење пројекта «Војводина као јединствено тржиште рада» с циљем запошљавања факултетлија у селима и неразвијеним општинама у покрајини. Конкурс траје до 16. октобра: то је први рок, а могуће је и његово продужавање док трају предвиђена финансијска средства.

Млади стручњаци који добију овај посао – за сада, јединствено у Србији – имаће месечну новчану стимулацију на плату у износу од 10.000 динара са плаћеним порезима и доприносима у трајању од две године. Такође, у истом периоду, финансираће им се и део трошкова становања или путовања (у бруто износу од 4.000 динара месечно), а и накнада трошкова пресељења из места становања или боравка у место запослења.

Конкурс је оријентисан на локалне самоуправе, пошто оне треба и да пријаве своје потребе за дефицитарним, факултетски образованим кадровима; оне које имају статус неразвијене или недовољно развијене општине имају право да запошљавају ове стручњаке и у граду и на селу, а остале само код послодавца у сеоским срединама. Након окончања конкурса, Покрајинска служба

НСЗ направиће списак незапослених факултетлија са територије целе Војводине, наравно за чијом струком је исказана потреба, и доставиће га Комисији на одлучивање. Изабране људе запослење очекује најкасније до 15. децембра ове године.

По речима **Мирослава Васина**, покрајинског секретара, суштина овог пројекта, а и стратегије запошљавања у Војводини, заснива се на томе да се поново економски оживе мање средине и да се по принципу «корак по корак» смањује незапосленост:

– Наш задатак је да повећавамо способност

Представљање програма у Новосадској филијали НСЗ

запошљавања кроз разне обуке, разне субвенције незапосленима, и да системом «корак по корак» отварамо радњу по радњу, предузеће по предузеће, и да на тај начин смањујемо стопу незапослености. Примера ради, када запослите ветеринара или лекара у једном селу, отварате могућности за квалитетнији живот тих мештана и стварате предуслове да они остану

Конкурси за самохране мајке

Јединствено у Србији, Покрајински секретаријат расписао је и конкурс, и обезбедио три милиона динара за стимулисање samozapošljavanja самохраних мајки у Војводини. Њима ће, осим новчаних средстава (130.000 динара), бити плаћане књиговодствене услуге у износу од 4.000 динара у периоду од шест месеци по отварању радње, а исто толико добијаће и за смештај детета у предшколску установу у трајању од 12 месеци. Такође, Извршно веће Војводине расписало је, са истим буџетом, и конкурс за послодавце који желе да запосле самохране мајке: они ће добијати по 100.000 динара за ову намену.

на родној грудни. Питање је да ли би ико желео да живи у селу где нема лекара а дете му се ноћу разболи и нема ко да га лечи? Ми смо сада, овим конкурсом, у

Планирано је да се на овај начин запосли 70 стручњака до краја 2008. године. У Секретаријату знају да то није велики број – и они очекују да ће се масовније запошљавање десити тек након директних страних улагања (пример Заставе), али овај конкурс је по својој поруци, по свом карактеру, ипак од изузетног значаја.

Остаје да се види како ће на понуду покрајинског Секретаријата «одговорити» незапослени стручњаци, да ли ће бити спремни да се због оваквих стимуланса одрекну «благодети» велеградског живота.

По неким проценама, очекује се да ће овај посао први прихватити људи који дуже чекају на посао, не раде у својој струци или раде испод своје стручне спреме, а дошли су из мањих места и имају тамо родбину и пријатеље.

Старији суграђани сећају се, сигурно, да је нешто слично функционисало и у прошлом веку: па можда ни сва решења из прошлости нису за одбацивање.

Мирослав Мектеровић

НАШ САГОВОРНИК: ДУШАН ТЕШИЋ

Радни стаж у четири брзине

Како се, после пет деценија новинарског рада, помирити с тим да «што луда глава може да смисли, то јадно тело више не може да изведе»

Познати спортски новинар: **Душан Тешић**. А конкретно: увек на броју четири. Или четири точка на ауто-тркама, или четири ногаре кад се ћаска у кафани. Одавно у пензији иако је напунио тек «седам банки», али исто тако и даље активни новинар. Зато и питамо:

Шта сте пратили, о чему писали током септембра?

– Прво трке на Берановцу крај Краљева, а затим рели на Тари. Уређивање моје мото спортске рубрике у ревији «Сат плус» се подразумева.

А кад сте у доба Ваше младости радили, да ли су у првом плану и онда била четири точка?

– Не, већ две моћне ноге и једна мудра глава. Дакле, прву плату сам примио у новини која се звала «Југословенска спортска ревија», а први текст који сам написао и објавио био је разговор са **Сергејем Лукачем**. И данас се сећам тог текста, а ево и зашто: уважени колега и професор новинарства на Факултету политичких наука био је и велики атлетичар и наш рекордер. Е, он је под старе дане сваког дана трчао неке силне километре и зато сам га и питао зашто толико трчи, и шта му се то дешава. А он ми каже: Млади колега, људска срећа је врло једноставна, она је равнотежа између духа и тела. Ја пробам да моје тело одржим у таквом стању да може да прати мој дух. Тако Сергеј, а ја сад, кад имам седамдесет година, често се сетим те његове реченице, јер што моја луда глава може да смисли то ово јадно тело не може да изведе. Ех, колике су то муке, брате рођени!

Атлетика и спортска ревија у почетку, а наставак новинарске каријере?

– Добром новинарству сам се научио у листу «Економска

политика» код уредника **Воје Влајића**, затим сам наставио у листу «Спортски свет», а онда ме **Мирко Стаменковић**, легенда нашег новинарства, примио у «Вечерње новости» где сам био новинар, уредник и не знам шта све још.

У пензију сам, дакле, отишао из новинарске куће «Борба» са свега 50 година живота и око 30 година радног стажа. Али, ту инвалидску пензију нисам стекао као неки, уз помоћ некадашњих «маркица», већ ми је срце мало откуцало. Али, и даље релативно добро куца, једино што ми пензија стално нешто заостаје па су одавно прошла времена када је била иста као просечна плата запослених. Да ли ће се сада поправити после ових најновијих одлука не знам...

Вратићемо се новинарству, али нешто сте Ви и на филму радили?

– Свашта сам радио, али оно што је, можда, најбоље јесте да сам био један од сценариста познатог филма **Бранка Балетића** «Национална класа». И кад га већ спомињем, био је и добар редитељ, сетите се само «Балкан експреса», али и добар самоуки ауто – механичар. Једно време је од популарних фолксваген-буба правио чудесне кабриолет аутомобиле које су возиле његове колеге редитељи тзв. Прашке школе. Био је и добар возач па звучи мајчински брижно, а новинарски духовито порука његове маме – полазили смо на тада чувени рели «Сутјеска» а она нас испраћа речима: Бранко, сине, полако вози, после прве одмах у другу све до Сутјеске!

Да ли и Ви по савету те брижне маме возите?

– Понекад, у мом «сто кецу», који има као и ја пензионерски век: двадесет лета ме верно

служи, а докле не знам. Али сам зато у бољим колима дојурio за свега четири сата и то преко чувеног Дебелог брда. И кад већ спомињем ту чувену другу брзину, један мој пријатељ сервисер имао је врло леп сусрет са женом која се јавила за интервенцију јер јој нова кола троше чак 15 литара у граду. Кад је то хтео с њом да провери, види да је она од свог инструктора научила да кроз град вози или првом, или, понекад, и другом брзином.

А шта Ви, као новинар, радите у ревији «Сат плус»?

– Уређујем спортску рубрику, али је занимљиво да вам кажем како је та ревија настала. Дошао тада код мене **Мирко Алвировић**, новинар и стручњак за аутомобиле, па ми рече шта да ради са синовима: Ајде, Мецо (тако ме пријатељи зову), направи ауто – новине, а ми Алвировићи ћемо ти помоћи. И тако смо кренули, прво на рото – папиру као и ове ваше пензионерске новине, али полако смо се мењали, радили и дошли до данас најчитанијег часописа за аутомобилизам са тиражом од чак седамдесет хиљада примерака.

Је ли то једина Ваша сарадња са Алвировићем?

– Колико могу и колико знам помажем му у остваривању једног великог пројекта који се гради у Срему, код Пећинаца. То је полигон за сигурну вожњу, али ту ће бити и писта за пробна возила, затим разни други садржаји тако да ће тамо и возачи аматери, али још више професионалци моћи много да науче, рецимо, леви точак вози кроз воду, а десни кроз суво. Надам се да ће тај полигон, а и неки других фирми и ауто – друштва, побољшати нашу

саобраћајну културу која је сада на врло ниским гранама.

Као стручњак за аутомобилизам реците нам зашто смо, можда, међу најгорим возачима у Европи или чак и свету?

– Знам да ћете помислити: немамо саобраћајну културу, али по мени далеко већи узрок такве ситуације у саобраћају је све ово што нам се последњих година дешава. Прво, изгубили смо свој менталитет, стално нервоза, напетост, бахатост, свађе, убиства, губљење посла и све остало. Е, то је по мени главни разлог зашто смо такви на друму кад, рецимо, ја на пешачком прелазу, а неки тешки БМВ се залети право на мене. Према томе, како се будемо мењали као људи, држава и народ, тако ће се и саобраћајна култура побољшавати.

Ових дана упорно се пропагира законска обавеза да се везују појасеви? Шта Ви на то кажете?

– Ја их такође везујем и слажем се са акцијом подстицања других возача на то, али сам помало и скептик јер се понекад питам: Ако су појасеви тако сигурни, зашто су онда измислили онај душек, балон, како ли се већ зове?

Ако су, по Вама, гори возачи: млади, снажни и обесни момци у бесним колима, или болешљиви, опрезни и помало склеротични пензионери?

– Знам да статистика каже да су то «бесни» момци, а ја опет велим да су старији возачи најбољи кад се возе градским саобраћајем. Наравно, себе изузимам јер возим по свим прописима и веома, веома обазриво, поготово кад сам за воланом неких мало «беснијих» кола, а не мог старог, и јадног, Заставиног «кеца».

Бора Ољачић

МУШКАРЦИМА СТАРЕЊЕ ДОНОСИ ДОДАТНЕ ТЕГОБЕ

Редовно код уролога после педесете

Данас постоје поуздани тестови којима се веома рано и прецизно може поставити дијагноза обољења простате после чега је и излечење веома извесно, па лекари препоручују рутински преглед бар једном годишње

Сваки други мушкарац после 50. године живота има бенигно увећање простате, један од три мушкараца има проблем, док се код сваког дванаестог јавља малигно обољење овог органа. То је и основни разлог да Удружење уролога Србије целу недељу, од 15. до 21. септембра, прогласи Недељом простате, под слоганом «Немојте игнорисати своју простату». Циљ акције је боља информисаност мушке популације о овом проблему са којим се суочавају и, наравно, превенција озбиљних здравствених тешкоћа које се могу избећи благовременим прегледима и контролама, наглашава проф. др **Сава Мићић**, директор Института за урологију и нефрологију Клиничког центра Србије:

– Карцином простате је најчешћа малигна болест у свету и код нас, други је узрочник смрти мушкараца, одмах после карцинома плућа.

Проблеме не треба крити

Болест је све присутнија јер је повезана са старењем, а популација је у све познијим годинама, али и због тако-

званог «цивилизацијског стреса» који време и начин живота носе са собом. Ово обољење, међутим, не мора да има тако катастрофалне последице, поготово од када је дијагностика оволико напредовала. Зато је и циљ кампање коју водимо популаризација ове теме и правовремено обраћање лекару ради раног постављања дијагнозе – објашњава професор Мићић.

Први симптоми болести су учестало ноћно мокрење. Пошто проблеми почињу после педесете године живота, мушкарци су склони да то припишу нормалном процесу старења. Најчешће је то само први знак много већих проблема са уринирањем – оно постаје отежано, болно, млаз мокраће постаје слаб и

испрекидан, јавља се осећај непотпуно испражњене бешике, импотенција. Када се особа јави лекару, најчешће је касно за било какво друго лечење сем операције, а не ретко обољење је већ прешло у малигно.

Професор Мићић каже да раније није постојао поуздан начин за постављање дијагнозе и да се болест дијагностификовала тек када се јаве метастазе. Сада, међутим, постоје поуздани, ПСА тестови којима се веома рано и прецизно може поставити дијагноза, тако да је и излечење веома извесно, само ако се пацијент на време обрати лекару и обави потребне прегледе.

– Увођењем ових тестова, који показују ниво протеина у крви, направљен је прекрет

Биоскоп и позориште – места за избегавање

Колико проблеми са простатом утичу на квалитет живота показује податак да 34 одсто мушкараца са бенигним увећањем простате ограничава унос течности пре спавања, 32 одсто избегава места без тоалета, 21 одсто не може да вози дуже од два сата, а око 15 одсто не жели да иде у биоскопе и позоришта.

Подршка жене је јако важна, јер овај распрострањени проблем утиче на квалитет живота оба партнера. Подаци говоре да је две трећине жена чији супруг има проблем са простатом забринута да ће он морати на операцију, 42 одсто је неиспавано због мужевљевог честог ноћног устајања, а ови проблеми код чак половине брачних парова негативно утичу на друштвени живот.

Зато је, као и свуда у свету, покренута иницијатива за формирање удружења «Лига за простату» чији ће чланови бити најпознатији уролози Србије и земаља у окружењу.

у лечењу карцином простате који се сада може открити у најранијој фази. Јер, ако је ниво протеина у крви висок, може да указује на малигнитет, па се узима исечак ткива на анализу. Поступак се може поновити више пута у току неколико месеци док не постане сасвим извесно о чему се, заправо, ради. Тако се на време може поставити права дијагноза и, сходно томе, применити различити начини лечења. Зато је од пресудног значаја развити свест код мушкараца да, у одређеном животном добу, када пређу педесету годину, треба да оду на рутинску контролу код уролога, поготово што је преглед простате једноставан, кратко траје и није болан. То је једини начин да не размишљају о томе да ли су здрави или болесни, већ да то утврде и, уколико има потребе, почну са лечењем или мирно живе са сазнањем да своје здравље нису препустили случају – истиче професор Мићић.

Није свако обољење простате малигно. Постоји такозвана хиперплазија простате, али без обзира на то што није карцином у питању, и ово обољење је тешко јер оштећује функцију бубрега све до њиховог отказивања. Ова

два обољења се у почетку не могу разликовати па је зато неопходна редовна лекарска контрола.

Фактори ризика код ових обољења су, првенствено, старење и хормони, затим исхрана богата мастима и беланчевинама, али је веома важна и породична предиспозиција. Зато је од пресудне важности – понавља наш саговорник – развити свест код мушкараца да, у одређеном животном добу, после 50 година, рутински преглед код уролога треба да буде саставни део животних навика бар једном или два пута годишње. Такође треба да избаце из главе идеје да могу сами да решавају своје проблеме са мокрењем, примењујући, рецимо, терапију коју је лекар одредио пријатељу, рођаку, колеги, или да ће, користећи биљне препарате као превентиву, спречити евентуални развој обољења. Фитотерапија биљним препаратима није штетна, али потпуно сигуран у то да нема проблем са простатом мушкарац може бити само после стручног лекарског прегледа.

Весна Анастасијевић

Манастирски извор штити срце

Вода са извора у парку манастира Троноша (саграђеног почетком 1317. као задужбине краља Милутина), код Лознице, коју мештани вековима сматрају лековитом и уз коју су саградили капелу посвећену исцелитељу Светом Пентелејмону, онедавно може да се нађе и у дућанима: уз манастирски извор саграђен је погон за флаширање и вода «Троноша» кренула је пут потрошача.

Анализе овлашћеног немачког института и препоруке лекара потврђују народно веровање: слабо минерализована, с највише калцијума и магнезијума, ова негазирана изворска вода, тврди се, смањује ризик од високог притиска и остеопорозе (а препоручује се и трудницама и дојиљама), стимулише рад срца, смањује његово замарање и штити од инфаркта, олакшава издвајање холестерола, јача рад црева, регулише избацивање течности из организма, помаже код уринарних инфекција и спречава стварање камена у бубрегу... Због малог процента натријума подесна је и за људе са високим притиском и срчаним обољењима, а због брзе ресорпције и елиминације кажу да најбоље «чисти» организам.

С. Г.

Уговор за лековито блато

Бања Русанда

Месној заједници у Меленцима, на чијем подручју је бања Русанда, додељено је шест милиона динара за пројекат детаљних хидролошких истраживања оближњег истоименог језера којим ће се обезбедити услови за сталност и квалитет потребних количина лековитог блата током целе године.

Терапије помоћу лековитог блата лече обољења централног и периферног нервног система, посебно одраслих параплегичара, обољења коштаног-зглобног и мишићног система, крвних судова, деформација које се јављају у дечијем узрасту и друга. Бања Русанда располаже са 400 постеља и запошљава око 300 људи.

С. З.

И ТОГА ИМА: ПОНЕГДЕ ЈЕ ДОВОЉНО САМО БИТИ СТАР

Пензија без доприноса

Социјално најправеднији систем: да свако у одређеном добу буде збринут без обзира што пре тога ништа није уплаћивао, примењује се само у девет држава и административних територија

Пензија је једно од великих достигнућа савремене цивилизације, али је изненађујући податак који се може наћи у документима Светске банке да ову врсту социјалног осигурања, које треба да обезбеди достојанствену јесен живота – ужива само 15 одсто домаћинстава у свету. Или, другачије предочено, пензији може да се нада тек сваки десети човек или жена који су сада у радном добу.

Разуме се, већина оних који нису ни у каквом пензијском систему јесте из земаља у развоју. Разлози за овакав статус су многобројни: раде, на пример, у пољопривреди која је углавном «неорганизован» сектор, запослени су на црно, раде као послуга и слично.

Рецепт Светске банке

Реформатори пензијских система су свесни овог проблема, али њихови приоритети су другачији: приватизација државних пензионих фондова, стварање индивидуалних рачуна, подстицање да се данас више штеди за старост и слично, што све ствара услове за мирнију старост оних који су део система, али при том потпуно игнорише оне који су испод статистичке (и животне) «линије сиромаштва», такозване маргинализоване слојеве друштва, којих има свугде, па чак и у најразвијенијим економијама света.

У познатом извештају Светске банке из 1994, под насловом «Избегавање кризе старости», предложен је данас у великом броју земаља уобичајени пензијски систем «вишеструких стубова». Први је тако «основна пензија», пре свега социјална мера која гарантује минимум прихода у старости, без обзира на доприносе током радног века. Други стуб подразумева принудну, законом институционализовану штедњу која, у принципу, онима који су њоме обухваћени гарантује највише социјалне сигурности. И најзад, трећи стуб је заснован на добровољности и учесницима омогућава да у пензији допуњавају примања која су већ обезбедили са прва два.

Експерти истичу да је овај систем «три стуба» најдоследније примењен на Новом Зеланду чији сваки грађанин са навршених 65 година живота стиче право на основну пензију, имајући при том слободу да је допуњава пензијом коју је стекао по основу доприноса током радног века и (или) штедњом у неком од добровољних пензијских фондова. Нови Зеланд при том не даје пореске олакшице добровољним пензијским фондовима. Тамошњи политички консензус гласи да је «могућност да оду у пензију са одређеним нивоом личног комфора, достојанствено и без брига, оно најмање што грађани

могу да очекују у модерној, развијеној економији».

Критичари овог система кажу да је то и оно највише што могу да очекују – јер ни тамо, упркос свему, пензионери не могу да рачунају на ниво прихода који су имали док су радили.

У мање развијеним земљама, први стуб је намењен углавном само онима који су бар прописани минималан број година доприносили пензијском фонду. То, дакле, искључује велики број људи у поменутих неформалним секторима који живе од надница, од данас до сутра, радећи све док имају снаге и здравља.

А где, пак, сви могу да рачунају на пензије, без обзира да ли су и колико доприносили неком пензијском фонду?

Списак тих земаља и административних територија је веома занимљив. На њему је, из клуба развијених, само већ поменути Нови Зеланд, коме друштво у лиги оних који обезбеђују универзалне старосне пензије праве Боливија, Непал, Маурицијус, Боцвана, Намибија, Брунеји, град Мексико Сити и – Косово!

Нови Зеланд ово решење има још од 1940. На Маурицијусу се, од социјалне помоћи, на систем пензија прешло 1958. На Брунејима, чији је владар једна од

најбогатијих крунисаних глава света, старосне пензије уведене су 1984, исте године када је стекнута независност од Велике Британије. Ово је била једна од главних мера после стицања независности и у Намбији, 1990. Непал, који је ове године престао да буде краљевина и постао република, универзалне основне пензије исплаћује од 1995. Боцвана је, на афричком континенту, пример Намибије почела да следи од октобра 1996. Само месец дана касније, овај рецепт у Латинској Америци почиње да примењује Боливија. Градске власти Мексико Ситија су ову шему најавиле 2001, да би је у целости спровеле после само годину дана. Најзад, као први од три стуба које предвиђа Светска банка, Косово је, под Унмиком, систем универзалних старосних пензија инаугурисало у јулу 2002.

Довољна бар крштеница

Ове земље при том примењују различите старосне границе као међаше за стицање овог права. Она је најнижа на Маурицијусу – 60 година. У Мексико Ситију за ово могу да се региструју сви који су навршили 70, а у Непалу тек са 75 година живота. У осталих пет земаља и територија граница је 65 година.

Различити су и захтеви у погледу дужине боравка: На Новом Зеланду, минимум је десет година после напуњене двадесете, од чега најмање пет треба да буду после педесете. Маурицијус захтева 12 година боравка (15 за оне који нису његови држављани). Брунеји инсистирају на 10 година боравка после педесете за домороце, а чак 30 за имигранте. У Боливији услов је да сте тамо живели на дан 31. децембра 1995. Остали траже да тамо живите само у моменту подношења захтева.

Како се ово примило? У Боцвани се у први мах за ове пензије пријавило 84.000 житеља, што је било 117 одсто од статистичког податка о онима који за ово испуњавају услове. Боља контрола је затим ову бројку смањила за 13.000. Главни проблем овој и другим сиромашним земљама је то што многи једноставно не знају, или не могу да докажу – кад су рођени.

Зашто овај систем није универзалнији? Прва помисао је да мало земаља то себи може да приушти, мада рачунице оних који су га применили нису тако страшне: у Непалу за ово одлази само 0,1 одсто бруто националног производа, 0,2 у Мексико Ситију, 1,7 на Маурицијусу – до 4,3 на Новом Зеланду (где су ове пензије најиздашније).

Многи, међутим, сматрају да овакво решење шаље лош сигнал запосленима и дезавуише штедњу за старе дане. Код неких предност имају давања за дечију заштиту, код трећих преовлађује уверење да и овај систем иде на руку боље стојећима – јер дуже живе. Поменути примери, међутим, показују да је систем могућ и да је не само хуман, него и политички атрактиван.

Милан Бекин

Милиони за доприносе отпуштених

Влада Републике Српске у првих шест месеци ове године уплатила је 11,2 милиона

КМ за доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за 7.133 радника који су процесом стечаја предузећа остали без посла.

«До априла је уплаћено 6.500.000 КМ за 3.100 радника из 11 предузећа која су у стечају од 2006. године, чиме је омогућено остваривање права на старосну пензију радника који су испунили услов по основу радног стажа, али нису имали уплаћен стаж осигурања», саопштено је Срни из Сектора за информисање Бироа Владе за односе са јавношћу РС.

Умро у 130. години

Како је недавно објављено у штампи, у Индији је умро **Хабиб Мијан**, најстарији човек на свету. Пред

смрт је тврдио да има 139 година али је у документима, на основу којих је остварио право на пензију, писало да

има 130 година. Иначе, најстарија жива особа на свету је Американка **Една Паркер**, која има 115 година.

За бежање са часова казна 1.500 евра

По новом пољском закону, родитеље ђака у тој земљи чека казна од 1.500 евра уколико им дете бежи са часова. Нови закон ту границу поставља на 50 одсто наставе током једног месеца, а уколико родитељи не реагују на опомене из школе, учитељи могу да им пошаљу полицију кући.

На овај корак власти су биле принуђене јер је све више ђака неоправдано напуштало наставу, а родитељи нису предузимали оштрије мере да их врате у школске клупе. На срећу српских ђака, домаће власти још нису дошле на сличну идеју.

Позив ружним женама

Нису само наши политичари домишљати: с обзиром на то да нежење у аустралијским забитима воде усамљенички живот, градоначелник једног рударског градића одлучио је

да позове ружне жене да дођу у те крајеве.

– Ако имамо пет момака на једну девојку, морали бисмо да видимо где има нелепих девојака и замолимо их да дођу у Маунт Ајзу – рекао

је градоначелник **Џон Маион**.

Као што се може и претпоставити, након ове изјаве уследили су оштри коментари у штампи, што нам, зар не звучи веома познато.

КЊАЖЕВАЦ

Сви у Гамзиградску и Сокобању

У клубу пензионера

На опоравак и рехабилитацију о трошку Фонда ПИО иде 84 књажевачких пензионера: са листе из радног односа 78, четири занатлије и са листе пољопривредника двоје.

О упућивању у рехабилитационе центре одлучивала је комисија Филијале ПИО Зајечар, па ће у Гамзиградску бању бити упућено 37, у Сокобању 25 и Бањицу у Сокобањи 22 пензионера.

Међу подносиоцима захтева било је замерки да избор лечилишта није обављен у зависности од њихове болести, иако, како истичу, без одговарајуће бање нема праве и добре рехабилитације, а то значи ни опоравка.

Д. Ђорђевић

ШАБАЦ

Све Љиљине медаље

Чланица Међуопштинске организације слепих и слабовидих у Шапцу **Љиљана Стефановић** на недавном Купу Београда (међународном такмичењу за слепе и слабовиде особе на коме су учествовали такмичари из Словеније, Босне, Хрватске и Србије), у категорији Б-3, освојила је треће место и бронзану медаљу.

Иначе, Љиља се куглањем бави десетак година и то успешно. Два пута је учествовала на европским и један пут на светском првенству у куглању, носилац је бројних медаља и пехара са разних такмичења, ове године је на Другом државном првенству Спортског савеза Србије за слепе особе у Бору освојила прво, а на Републичком такмичењу друго место и сребрну медаљу.

Када се не такмичи у куглању, Љиља ради у свом Салону за масажу «Талија» у Шапцу који има углед и сталну клијентелу.

Б. Р.

ПРОКУПЉЕ

Домаћини колегама с југа

Општинска организација пензионера у Прокупљу била је домаћин колегама и колегиницама са југа Србије током једнодневнoг дружења: у граду Југ Богдана окупило се око 220 пензионера из Врања, Власотинца, Грделице, Владичиног Хана и Врањске Бање, наравно ту су били и домаћини.

– Ово традиционално дружење пензионера југа Србије наставиће се и идуће године. Накнадно ће бити одређено где ћемо се поново састати – рекао је председник прокупачких пензионера **Мирослав Коцић**.

Гости су обишли неколико историјских знаменитости овог места, а пензионери из Врања извели су културно-уметнички програм који је трајао око два часа. Било је ту и чувеног врањског фолклора и мелоса, а Врањанци су показали игром и песмом да су још млади, здрави и чили.

Дружење пензионера шест места са југа Србије завршено је ручком и народним весељем у познатом прокупачком ресторану који се, гле чуда, зове «Митке».

Ж. Димкић

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Свирка за исписнике

У сенци столетног дрвећа на Паланачком кисељаку често се може видети **Радоје Котески** како неуморно свира на фрули. Његова публика најчешће су пензионери који су спас од несносне врућине тражили у овом омиљеном излетишту. Ту их је Радоје увесељавао до миле воље и уз сетна сећања на дане прохујале младости.

Радоје Котески је, иначе, чувени варошки саксофониста који је годинама свирао по кафанама, на приредбама и такмичењима. Кад су се нанизале године, а за саксофон понестала снага, Котески је почео да прави фруле и на њима свира.

Весело на Кисељаку

Свирка за пензионере је, наравно, бесплатна и протиче без некадашњег кафанског штимунга. Сад се весело друштво око Радоја Котеског задовољава чашом минералне воде са оближњег извора «Марко Т. Леко».

Д. Јанојлић

РУМА

Пешке по Златибору

Планинарско друштво «Борковац» из Руме, које међу члановима има више од 70 пензионера из румске и сремскомитровачке општине, организовало је недавно дводневни излет на Златибор. Хладно време и магла нису омели планинаре из Срема да препешаче близу 35 километара до Мокре Горе и Чиготе и савладају успон од 1.000 метара. И овај, као и многи други излети, није могао да прође без најстаријих планинара **Вере Контић, Боре Арсенића, Пантелије Степанића, Жоце и Наде Субашић, Милинка Јаковљевића, Наде Јурчевић, Бибе Амиџић** и других пензионера из Руме и Сремске Митровице. Према речима **Милана Јаковљевића**, секретара ПД «Борковац», 18. октобра биће организован једнодневни излет на Рајац.

Д. Р.

РАБРОВО

Несебично даривање

Властимир Љубеновић, бивши трговац у предузећу «Звижд» у Кучеву, сада пензионер из Раброва, више од 30 година је добровољни давалац крви. Неопходну драгоцену течност групе А дао је за оболеле 42 пута.

За дугогодишње давање крви, у знак захвалности, од Црвеног крста Србије добио је бронзану, сребрну и златну значку.

С. Пупазић

ВЛАДИЧИН ХАН

Брига о члановима

Општинска организација пензионера Владичин Хан брине о свих 750 чланова, а посебно о болесним и непокретним које редовно обилазе са поклонима у намирницима. Организовано је и снабдевање огревом и месом на шестомесечну отплату. Бесплатан бањски опоровак ове године користи 36, а 80 пензионера је у бање ишло са попустом и на рате.

– Дружење, излети и посете другим пензионерским организацијама веома су битни нашим члановима тако да их редовно организујемо. Обишли смо Јагодину, Сокобању, Алексинац, Тополу, Крушевац, Бољевац, Врање, Грделицу... – каже **Власта Ранђеловић**, председник ОО пензионера Владичин Хан.

Активна је и Секција жена, а домаћински се располаже новцем тако да је пословање увек позитивно.

Р. Стошић

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Башта на огради

Милутин Грчић, књијар у пензији, спојио је лепо и корисно: у дворишту у Смедеревској Паланци формирао је врт и већ убире плодове своје довитљивости, што и не би било необично да му башта није – на дворишној металној огради.

Грчић је посадио паприку у саксије које висе на огради. Гаји неколико сорти љутих папричица. Свакодневно их надгледа и залива. Понекад и убере покоји плод да се, како вели, мало заљути јер то не штоди здрављу.

Производи довољно љутих паприка за сопствене потребе, део рода сложиле и у тегле: Дуга је зима, каже, нек има.

Д. Ј.

ПИРОТ

Породица од пет хиљада чланова

Мирко Савић, 72-годишњи пензионер, волонтерски обавља дужност председника МЗ «Танаско Рајић» у Пироту, где и проводи највећи део времена. Како сам каже, ту је да помогне коме треба, да се нађе при руци грађанима.

– Ја месну заједницу схватам као дом, а њених близу пет хиљада становника као своју породицу, па тако и прилазим свом раду – каже Мирко Савић.

Од његовог доласка за председника улепшане су многе улице: у четири централне, са дрворедима, испод сваког дрвета постављене су металне шаховске табле на којима шетачи могу да одмере своје снаге у древној игри. Изграђена су четири дечија игралишта, а у плану је још толико. Направљено је игралиште за мали фудбал, уређен паркић, а ускоро ће почети и изградња дечијег вртића.

У просторијама Месне заједнице два пута недељно бесплатно се прегледају мештани и мери им се притисак, а сваког уторка и шећер у крви. Активан је и шаховски клуб са више од педесет чланова. Не случајно мештани МЗ «Танаско Рајић» у Пироту кажу да је за све то најзаслужнији њихов председник кога красе ентузијазам и упорност.

С. Панакијевски

У ОДМАРАЛИШТУ ЦРВЕНОГ КРСТА У БАОШИЋИМА

Више од две хиљаде малишана

У летњој школи и на плажи

Током овог лета у децем одмаралишту Црвеног крста Србије «Криста Ђорђевић» у Баошићима боравило је 2.150 деце из целе Србије узраста од 8 до 14 година. На десетодневном опоравку било је 500 малишана из енклава са Косова и Метохије, за чији боравак је средства обезбедио Црвени крст Косова и Метохије; 94 деце ромске националности у оквиру пројекта «Отворени вртић за ромску и социјално угрожену децу» чији опоравак

је финансирала Међународна федерација друштава Црвеног крста и Црвеног полумесеца; 50 ромске деце из Новог Сада која су са одличним успехом завршила основну школу за шта је средства обезбедила Скупштина града Новог Сада; 31 дете из енклаве Племетин, општина Обилић, за чији опоравак су средства обезбедили Скупштина општине Невесиње и Црвени крст Невесиња; 22 најмлађих из Саветовалишта за борбу

против насиља у породици из Београда; 97 деце из Центра за заштиту одојчади, деце и омладине из Београда; 50 награђених малишана (на конкурс «Крв живот значи», квизу «Шта знаш о Црвеном крсту» и екипа Прве помоћи која је ове године победила на европском такмичењу у пружању прве помоћи); 1.306 социјално угрожене деце из Новог Сада, Кикинде, Пирота, Кучева, Новог Кнежевца, Шида,

Руме, Ниша, Неготина, Мале Црниће, Гроцке, Смедеревске Паланке, Жабара, Пријепоља, Жагубице, Горњег Милановца и других градова у Србији.

Највише је боравило социјално угрожене деце и деце са Косова и Метохије, а сви малишани били су у прилици да се укључе у неку од креативних радионица Летње школе које су водили едуковани млади волонтери Црвеног крста Србије.

М. Миловић

ДОБАР РАД ПОЖЕШКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

У баште, па на море

Општинска организација пензионера у Пожеги једна је од најактивнијих на подручју десет општина Златиборског округа, са укупно 4.475 корисника, од којих инвалидских 1.888, старосних 1.631 и породичних 1.256. Активност обавља преко више сеоских месних организација и једном градском, на челу са професором **Радованом Зарићем**, који функцију председника обавља у другом мандату.

Организација обезбеђује огрев и неке животне намирнице под повољнијим условима него у локалној

трговини: тона испорученог угља је 8.300 динара на шест месечних рата, без камате, 15 килограма сухомеснатих производа 4.950 динара у три рате, на отплату је мед, свежа риба, лиснато тесто...

Радован Зарић

Више од 50 пензионера бесплатно користи уситњено земљиште овдашњих средњих школа, до 1,5 ара, као баште са којих обезбеђују себи намирнице за летњу потрошњу, али и за зимницу.

Пожешки пензионери дуго сарађују са угоститељско-туристичким ор-

ганизацијама у Шушњу, код Бара, па током јуна и септембра тамо борави до 200 чланова ове организације. За смештај, исхрану и превоз у оба правца плаћају по 160 евра у шест месечних рата. Собе су дво и трокреветне са ТВ-пријемницима и купатилима, храна добра и са доста поврћа и воћа. Шушањ има прекрасну плажу, дугу два километра, са пуно хлада и све услове за пријатан боравак.

Удружење пензионера има свој КУД «Момчило Тешић», по имену сељака књижевника из оближњег села Глумач, и Актив жена који окупља ентузијасте из етно-уметности и организује продајне изложбе ручних радова овдашњих пензионерки.

Ђ. Миловановић

ОБЕЛЕЖЕН ПЕТИ РОЂЕНДАН СМЕДЕРЕВСКОГ «СУНЦА»

Позив људима добре воље

Друштво за помоћ ментално недовољно развијеним особама града Смедерева обележило је средином септембра пети рођендан Дневног боравка «Сунце». Прослава је почела химном «Е, па шта, ми смо мало другачији», а затим је приказана представа «Огледалце» у којој су главни глумци деца ометена у менталном развоју. Она су осмислила и сценографију уз помоћ стручног тима. Многобројни гости и пријатељи Друштва могли су да разгледају и изложбу њихових радова, што је резултат интензивног рада у различитим радионицама.

У рад Дневног боравка сада је, после почетних десеторо, укључено двадесеторо особа ометених у развоју, узраста од 9 до 40 година, који су много напредовали савладавши неопходне вештине за свакодневно сналажење и бољу социјализацију. Да би се у овај веома важан сегмент рада укључило још више

корисника, ради се на проширењу капацитета, а представници Друштва позвали су све људе добре воље да им помогну у остваривању овог изузетно важног подухвата.

С. Станковић

У РУМИ ШАХОВСКИ
ТУРНИР СЛЕПИХ

Први Урош Тадић

На појединачном шаховском турниру за слепе, који је у Руми окупио 12 такмичара из Новог Сада, Зрењанина, Сомбора, Инђије, Шапца, Косјерића и града домаћина, прво место освојио је **Урош Тадић** из Новог Сада, док је друго и треће припало Румљанима **Илији Лабошу** и **Стеви Симикићу**.

Турнир са вишедеценијском традицијом организовала је Међуопштинска организација слепих и слабовидих у Руми, а финансијску помоћ пружило је Министарство за рад и социјалну политику.

Д. Р.

У ТРСТЕНИЧКОМ СЕЛУ ЛОБОДЕРУ ОСТАЛИ САМО СТАРЦИ

Волонтери и на крову

У општини Трстеник, која спада међу неразвијене у Републици, живи око 50.000 становника од којих су 9.732 старија лица, већином у сеоским срединама. У овој општини не постоји организована посебна служба или установа намењена бризи о старима осим Центра за социјални рад и здравствених установа.

– У оквиру програма «Бонус модел брига о старима» Црвеног крста Србије,

домаћинстава живи више од 85 одсто особа старијих од 65 година – каже секретар Црвеног крста у Трстенику **Верољуб Миловановић**. – Много се породица временом одселило у потрази за бољим животним условима. Остало је нешто мало радно активног становништва у Рајинцу, док су у Лободеру остали само стари. Викендом им долазе деца, унучићи и остала родбина да их обиђу и мало попричају. Једном недељно

обухваћено је 86 старих које тим за реализацију и волонтери трстеничког Црвеног крста два пута месечно посећују и помажу им у складу са њиховим потребама.

Овај програм помоћи годишње кошта 240 хиљада динара, у почетку га је комплетно финансирао Црвени крст Србије, средствима Међународне федерације Црвеног крста и Црвеног полу-месеца, а од прошле године

и испричамо, са њима дођу лекари, медицинске сестре, измере нам притисак и ниво шећера у крви, преписане лекове нам волонтери донесу и објасне како и када се пију. Мени су исцепали шест метара дрва, коме треба по-праве понешто, замене до-трајали цреп на кући... Поделили су нам пакете са намирницама и средствима за хигијену, чланице Актива жена пензионера су нам месиле колаче. Тешко је овде зими, завеје снег, чисте они који могу, који не могу траже помоћ. Захваљујући мобилним телефонима волонтера чујемо се са својима и тако су они, хвала им много, наше руке и ноге, шта друго да кажем – каже старица **Давина Вулетић** која у трошној кући живи сама; недалеко од ње су комшије, такође старија лица...

Тако је то у Лободеру и Рајинцу, најудаљенијим селима трстеничке општине, која полако одумиру.

Драган Ивановић

И помоћ и разговор: добровољци код баке Давине

2006. године почели смо активности у два најудаљенија села трстеничке општине Лободер и Рајинац, где у 38

долази аутобус из Трстеника, продавница мешовите робе исто тако ради само једном недељно... Програмом помоћи

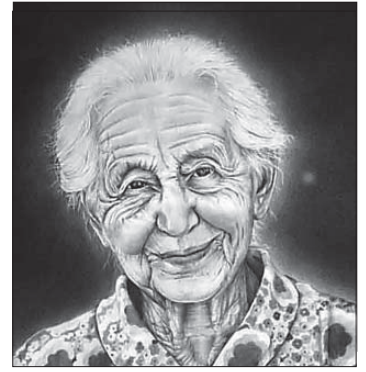
у финансирању учествује и локална самоуправа.

– Када нам дођу волонтери, огреје нас сунце, дружимо се

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Ајнштајн и Агата Кристи

Праву формулу за добитне комбинације није измислио Американац, већ Срби, а добитака у низу биће док се не укрсте математичари са детективима да се уђе у траг разним новцима који уђу у државну касу

Писале неки дан новине за оног из Америке што је себи и жени испунио по два тикета неке њине лутрије и сва четири су добила велике паре. Ондак је тај објавио да баш воле математичке проблеме и да је смислио формулу за добитне комбинације на свим играма на срећу. Неки су се исмевали на његов рачун и тврдили како нема формуле, па да је тај случајно одједаред погодио четири премије!

Врага случајно! Постоји, љуби те баба, права формула за те добитне комбинације, само није њу измислио Американац! Срби су њу измислили, ал оћеду и тај

патент да нам покраду. То код нас одавно није тајна, па и бабе знају како се стиже до добитака у низу.

Видиш, чедо, основни појам те лутријске формуле увек је политика. Е, сад, треба добро разрадити ту теорију на елементе: странка, програм, члан, коалиција, обећања, прелетања, раскидања, плувања, лагарије, издржљив стомак и још којешта, па све то поделити на рокове и територије. Ондак се множи новцима од државе, тајкуна и страних добављача, али повремено и дели – через ширења доброг гласа о себи. Рачуна се притом и

на умножавање положаја, функција и чланстава којекуде. А наиђе, богами, и кад је главно одузимање. То се слабо уклапа у ову математику, али, бива...

Има ту још и другачијих радњи и операција – уједначина, процената, степени, укореења... само ја нисам школована да ти баш све то исправно кажем. Они Ајнштајн и Милева би то боље онако рачунски исписали, али су ти они, љуби те баба, за ово време неуки. Јер то је математика коју треба решавати уз помоћ Агате Кристи или оног Шерлока Холмса.

Не чуди се што у ово време доводим људе из прошлости. Нећу ваљда данашње државне детективе да мешам у ово, кад ни оно што им је главно да раде не постижу!

Ова халабука око најновијег богаћења пензионера за 17 одсто и утврђивања њихове кривце због будуће инфлације, због домаћинске државе која ће зарад пензија потрошити паре од продатих предузећа и тако угрозити будући привредни развој, трајаће све док се не прићуте ови што пишу о правима посланика.

Не могу да попамтим баш сва права наших посланика и оно за шта им следују новци: плате (близу 1.000 евра месечно), дневнице за путовања по земљи и иностранству, путни трошкови у које спада и храна, паушали, одвојен живот и кирије, трошкови превоза и паркирања свог возила... Они што брину како се троше паре пореских обвезника израчунали су да је за посланике током летње паузе од месец дана (а посла има

преко главе) дато око милион евра! Кад томе придамо и бивше посланике који још пола године од истека мандата примају дебеле плате ни за шта, питам се зашто нема пара за зарађене пензије. И шта се све крије по тим буџетским ставкама?! Баш неки дан прича кум Стева да су почели да примењују неке прописе од оног Монетарног фонда, па се у буџету, међу социјалним давањима, нашао и рачун са кога посланицима долази Божић бата, тринаеста плата!

Е, видиш, чедо, зато нам требају укрштени математичари са детективима, да се уђе у траг разним новцима који уђу у државну касу. Па да се онда зна колико пара има и шта је држави важније. И сама најновија министарка од пара је казла на телевизији да се у оквиру сваког министарства може приштедети, ту милијарда, тамо две, и ето с лакоћом 15 до 18 милијарди динара.

Још би се могло, мислим се ја, приштедети и на тим силним запосленима по «нужди коалиционој», а притегнути остале да раде. Сви се сада бусају у европски пут, а не знају, ил их баш брига, да за ту Унију морају донети силу божју прилагођених закона. И да се мора стати крај корупцији и монополу, што ја не видим ко то може извести. Читала сам да имамо и високе ревизоре, али да, јадни, немају ди да седну и раде. За њих, ил нема канцеларија, ил, што мислим да је прави разлог, има страха већине из власти од гурања њихових носева у «државне ствари».

Унука Ика

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

Хоће – неће

Та игра без граница и датума око најављене пензионерске повишице од 10 одсто постаје већ и помало смешна, и мало више драматична. Док ово пишем, а то је седам дана пре изласка листа, опет је најављено да ће пензионери у новембру поред законских 5,5 одсто добити и оних «изборних» 10 одсто. Међутим, истог дана Међународни монетарни фонд прети Србији не знам чиме и тражи да води штедљиву монетарну политику у коју спада и шипак, а не 10 одсто пензионерима. Према томе, следи нови пензионерски живот од месец-два, или годину-две по систему данас 10 одсто, а сутра десет нула. А док траје та дилема једно је сигурно: као и сви грађани земље Србије пензионери ће без икакве дилеме добити 30 одсто скупљи колубарски лигнит, осам посто скупљу струју, исто толико скупље београдске комуналије и тако редом. Али добиће и јефтин купус без меса, и још понешто јефтиније на пијаци па ће им, ваљда, та јефтиноћа од динар-два ублажити скупоћу од банку-две. А ону најављену и започету светску кризу добиће не само наши већ и амерички пензионери па ето утехе у стилу: Нисмо више сами, и Америка је с нама.

Борос

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА Престанак права на накнаду инвалида рада

Законом о ПИО који је ступио на снагу 10. 4. 2003. године од мноштва права из инвалидског осигурања остали су само инвалидска пензија, право на накнаду за помоћ и негу другог лица, као и право на накнаду за телесно оштећење. Права по основу преостале радне способности више не постоје, али затечени корисници права по основу II и III категорије инвалидности, преостале радне способности, као и незапослени инвалиди рада који су користили право на привремену накнаду наставили су коришћење својих права по новом закону.

Ту треба скренути пажњу на временску ограниченост у коришћењу права затечених корисника по основу инвалидности. Граница до које се могу користити ова права је старосна граница за одлазак у старосну пензију или, ако корисник овог права то наврши пре година живота, 35 односно 40 година стажа осигурања. Наравно да ова права могу престати и раније, због одласка у инвалидску пензију или ако је на контролном прегледу код органа вештачења утврђено да инвалидност више не постоји.

Овде је нарочито осетљива категорија корисника накнаде по основу рада са скраћеним радним временом, тј. затечени инвалиди рада II категорије инвалидности. Често због незнања и необавештености они наврше године за одлазак у старосну пензију (подсетимо, то је за мушкарца ове године 63 године и 6 месеци, а за жене 58 година и 6 месеци старости), када остају без накнаде за рад са скраћеним радним временом и, ако не оду у пензију, примаће само зараду за скраћено радно време. То ће неминовно, касније, утицати на висину пензије јер се укупан износ зараде, без исплате накнаде, смањује.

Ово важи и за остале кориснике накнаде с тим да незапослени инвалиди рада који примању 50 одсто инвалидске пензије треба да поднесу захтев за признавање права на старосну пензију да не би остали без сталног примања, док ће инвалиди са преосталом радном способношћу и раније инвалиди III категорије инвалидности, ако не оду у старосну пензију, наставити да примају само зараду за рад са пуним радним временом на затеченом послу.

Треће дете увећава пензију

Биљана М. – Београд: Молим вас да ми одговорите да ли имам право на додатни стаж на основу рођења трећег детета. Дете је рођено 3. 12. 2005. године.

Одговор: По основу рођења трећег детета може Вам се признати две године посебног пензијског стажа под условом да сте били осигураник по било ком основу. Овај стаж

ће се урачунати у пензијски стаж кад будете остварили право на пензију. Али, пошто се ради о посебном стажу, на овај стаж не можете рачунати при испуњавању услова за пензионисање ако је услов за пензију навршен стаж осигурања. Овај стаж ће послужити за увећање пензије по основу дужине пензијског стажа.

Рад инвалидског пензионера

Горан Г. – Београд: По ком основу може да се прими у радни однос лице које је у инвалидској пензији а да не изгуби свој статус, тј. пензију. Знаш да постоји као могућност уговор о привременим и повременим пословима, али да ли тада лице губи право на пензију?

Одговор: Корисник инвалидске пензије може да ради

само по уговору о делу и да нема последице на коришћење инвалидске пензије. Привремени и повремени послови се не склапају са инвалидским, већ само са старосним пензионерима по Закону о раду.

Сви остали видови осигурања доводе у питање Вашу инвалидност, тј. представљају основ за поновну оцену Ваше радне способности и губитка права на инвалидску пензију.

ВИ ПИТАТЕ «ГЛАС ОСИГУРАНИКА» ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић,
Сектор за односе с јавношћу

Раније само као инвалид

Марица Р. – Панчево: Од детињства сам глува (од 5. године, 60 одсто). Од 1989. године стање ми се погоршало тако да сада степен глувоће износи 95 одсто. На основу тога сам добила Т.О. од 70 одсто тј. IV категорије инвалидности и бенефицирани радни стаж. Имам 46 година живота и ефективног радног стажа 27 година, што са бенефицираним износи 31 годину. Од 2005. године стање се још више погоршало тако да сам сада потпуна глува, што ми веома смета при обављању посла. Интересује ме када могу најраније да одем у старосну пензију, рачунајући Т.О. и бенефицирани радни стаж? Могу ли отићи у пензију кад навршим 50 година живота? Шта је са законом који дозвољава докуп стажа ако је неком остало до пет година до испуњења услова за пензију?

Одговор: Ваше питање се односи на остваривање

права на старосну пензију са бенефицираним радним стажом и могућности ранијег одласка у старосну пензију. Нажалост, код Вас нема могућности за одлазак у старосну пензију пре него што навршите 53 године живота, независно од тога што ћете раније навршити 35 и више година радног стажа са бенефицираним стажом. По садашњим прописима (чл. 19 Закона о ПИО) могуће је отићи у старосну пензију без обзира на године живота само у случају да навршите 45 година стажа осигурања, што код Вас није случај. Са 50 година живота могу остварити право само они који имају степен увећања стажа 12/18 и они који остварују право под посебним условима, што се такође не односи на Вас.

Што се тиче измене Закона о запошљавању и остваривању права оних којима је остало до пет година за испуњење услова за пензију, морамо сачекати измену да бисмо Вам одговорили на овај део питања.

Пре тога можете покушати остваривање права на инвалидску пензију.

Засад без докупа стажа

Мирјана Ж. – Теслић: Имам 51 годину старости и 32 године радног стажа. Интересује ме да ли постоји могућност да остварим право на пензију ако ми послодавац докупи преостале три године стажа осигурања?

Одговор: За остваривање права на старосну пензију неопходно је да имате 53 године живота и 35 година стажа осигурања.

То значи да тек кад навршите 53 године живота

треба да имате и 35 година радног стажа. Докуп стажа у класичном смислу те речи не постоји, али ће изменама Закона о запошљавању бити омогућен одређен вид откупа стажа, највероватније кроз sukcesивну уплату доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. Да ли ћете Ви бити обухваћени категоријом осигураника којима ће се на овај начин регулисати право на пензију сазнаћемо тек кад измена најављеног закона ступи на снагу.

Пензије по заслуги, повишица по трошковима

Ми пишемо своје муке – мале пензије. Други пишу – оспоравају – велике пензије. Мој коментар: сви знамо како се пензије и колике добијају, а то је струка, радни стаж и здравствено стање. И то је јасно, свако је пензију добио по заслуги, неко велику, средњу или малу. Али нико неће да објасни зашто се процентуално пензије повећавају кад знамо да сви исто плаћамо, од хлеба, до свега осталог за животни стандард. Масу треба повећавати процентуално, па поделити на све линеарно (исто).

Треба направити демографску карту пензионера и видети да ли оба супружника имају пензију. Тврдим да су супруге које нису биле запослене више радиле од радника, јер њихово радно време не постоји: муж, деца, школа, кућевни послови и друго. А сада се једна пензија дели и на њу и на мене. Просек испада 9.538,00 динара. Супруга је 80 одсто неспособна (домаћица). Никада на ред за бању да дођемо, а по 68 година имамо.

О националним пензијама што подели Динкић по 50.000 динара, доживотно, за 257 заслужних – коментар излишан – алал вера, државо, чије паре арчиш.

Војислав Стошић,
Велика Плана

Договорите се...

Јављамо се поводом текста «Све боља сарадња са Пореском управом» у броју 16 од 31. 08. 2008. године и демантујемо написано у следећим случајевима:

Нас неколико будућих пензионера (ако будемо, у шта не верујем) имамо уплаћених 10, 12, 13 година стажа, и поднели смо захтев за мировања за период од 01. 01. 2000. године, јер до тада нам треба 15 година за услов. За 2003. пријавили смо мировање за сушу. За годину 2004, 2005, 2006, како ко навршава 60, односно 65 година, дали смо сагласност за примену члана 120. Међутим, после удруживања наших фондова, нисмо добили ниједно решење о мировањима које би спровела Пореска управа у Великој Плани. Такође, Пореска управа тражи да се уплати

Пред полазак на њиву (Фото: С. Завишић)

цео период, што је за нас сељака у овим сушним годинама немогуће.

Зашто не би Пореска управа по нашем захтеву, и по позиву ваших референата који обрађују предмет, навела за који период треба уплатити допринос како би се стекао услов, или бар да наведу да ће узети у обзир мировања по чл. 219, чл. 14. и због болести.

Овако ми не можемо да се споразумемо у Пореској управи. Зашто не би обрачунали тражене године, већ нас условљавају за уплату целог дуга и за све чланове, ако нас има више осигураника у домаћинству.

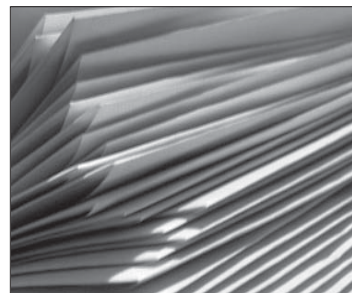
Ја бих волео, а и моји вршњаци, да то разрешите међу вама и са Пореском управом да би постали пензионери и ми и наше супруге. Зар да бацимо у воду стаж од 10, 11, 12 година а доплатили бисмо још до 15 година.

Свака част референтима који уруче позив за доставу доказа, али има и оних због којих шетање предмета од једног до другог траје, а још кад су годишњи одмори, па референт на боловању, а нема ко да га замени, онда је питање да ли ће неко, болестан, уопште дочекати пензију.

Надам се да ћете изанализирати наведено и урадити неке потезе који ће утицати на бољу сарадњу Фонда, Пореске управе и филијала.

С поштовањем, у нади да ћете објавити писмо,

Чланови Удружења
пензионера Лозовик

ПИШИТЕ НАМ,

Драги читаоци,
Ово је простор намењен
Вашим писмима. Пишите
нам шта Вам се у нашем и
Вашем листу допада, а шта
би могло да буде боље, шта
бисте волели да прочитате
или да саопштите другим
читаоцима.

Адреса је Булевар умет-
ности број 10, 11070 Бео-
град, или електронском
поштом, на proffice@pio.rs

-П-

Пензијски стаж

подразумева време проведено на раду по основу којег је осигураник био обавезно осигуран и за које је уплаћиван допринос за пензијско-инвалидско осигурање као и посебан стаж који обухвата време проведено изван рада, које се из одређених друштвено оправданих разлога признаје у стаж. Другим речима, пензијски стаж сачињавају стаж осигурања (радни стаж који подразумева и бенефицирани радни стаж у оквиру којег су извршене уплате средстава доприноса у одговарајући фонд) и посебан стаж осигурања (рецимо, током учешћа у званичним оружаним акцијама).

Пензијски фонд

представља имовину (акумулирана средства) по основу пензијског осигурања, која је у власништву чланова пензијског фонда чија се власничка права одређују сразмерно износу средстава на њиховом пензијском рачуну. Ови фондови се, због својих карактеристика које се односе на квалитет новчаних средстава изражен кроз волумен и дугорочност, сврставају међу најзначајније институционалне инвеститоре на финансијском тржишту. Пензијске фондове могу формирати предузећа, удружења и други, у циљу обезбеђивања исплата пензијских надокнада својим пензионерима. Могу се поделити на јавне и приватне пензијске фондове.

Планови са дефинисаним доприносима

(енгл. «defined contribution plans») представљају планове пензијског осигурања који не показују иницијално обим пензијске надокнаде, већ тачно одређују допринос пензијском фонду које ће уплаћивати послодавац и запослени. Износ пензијске надокнаде зависи у највећој мери од износа акумулираних средстава доприноса и приноса на инвестирана средства доприноса.

(Извор: «Речник појмова из пензијског осигурања», аутора др Јелене Кочовић и др Татјане Ракоњац-Антић)

Нема више истине

У балканској крчми неће бити фајронта док Срби не плате рачун за све госте.

Ни у вину нема више истине. Опрала је вода.

Раде Ђерговић

Осећа се запршка

Кубури са видом. Ономоћао од гледања кроз прсте.

И Народни кувар нам није аутентичан. Осећа се запршка других земаља.

Зоран Богдановић

Накривио шешир

За научника треба један век, а за политичара само једно гласање.

Капу је дао народу. Накривио је шешир.

Радомир Станојковић

Лековите мисли

Вакцинисао сам се против грипа. Ако то успе, вакцинисаћу се и против – високих цена.

Млади не уступају старијима места у превозу, а ови им се реванширају. Не уступају им места по фирмама!

Слатке речи посланика трају колико и бомбона у устима.

Празна глава не боли, али због празног новчаника – боли глава!

Душан Старчевић

МОЛИМ ЗА РЕЧ

Имамо Савет за корупцију, Комисију за корупцију, Агенцију за корупцију... А о корупцији и да не говоримо.

Зашто јавност жури да функционери пријаве своју имовину? Зар не може да се стрпи док људи своје куће не пребаце на рођаке и кумове.

У фудбалу нам је као у држави. У супер фудбалској лиги на зачељу су Рад и Напредак.

Дејан Патаковић

РЕКЛИ СУ О...

ЉУДИМА

Људи никад неће престати да траже и желе више и боље од онога што им судбина даје.

Иво Андрић

Људи се диве храбрости, доброты, таленту, великим задацима и великим искушењима, али не цене ништа осим новца.

Хенри Бек

Да би вас људи оставили на миру, важније је да скривате своју вредност, него своје мане.

Томас Карлајл

Људи за своје неуспехе увек криве прилике и околности.

Бернар Шо

Особина великих људи је да другима постављају мање захтева него самима себи.

Мари фон Ефнер-Ешенбах

Има неподмитљивих људи. То су они од којих ништа не зависи.

Душан Радовић

Највише се воле они људи који имају исте врлине, а највише се мрзе они који имају исте мане.

Јован Дучић

ВОДОРАВНО: 1. Злонамерно некога подстрекавати – аутомобилска ознака Италије, 2. Опремати се – град у Русији, на Уралу, 3. Зграда за спаљивање покојника – виша спрема (скр.), 4. Средњовековни франачки војвода – средство за лакирање – пулс, било (мн.), 5. Мушко име – погодбена свеза – град у северном делу Либије, 6. Једновалентни радикал угљеника и водоника – прорезано место – зимски спорт, 7. Ни у којој количини – површински слој земљине коре – први пергамски краљ, 8. Име и презиме енглеског математичара и физичара (1642-1727) – Танасије одмиља – ознака за ампер, 9. Тетке (одмила) – широка звонаста хаљина, 10. Ознака за имагинарни број – женско име – уговор, споразум (лат.).

УСПРАВНО: 1. Уништити у корену, 2. Терати спрдњу са неким, 3. Насилно узимати од некога већ отето, 4. Ромулов брат – плаћени пљескач у позоришту, 5. Малецко – тринаесто и седамнаесто слово азбуке – ознака метра, 6. Пречишћен памук – савет, 7. Име публицисте Кершованија – тремоло (скр.), 8. Цивилни инвалиди рада (скр.) – кратки коси јарбол на прамцу брода, 9. Име књижевнице Секулић – хемијски симбол нобелијума, 10. Кронова жена, мати Посејдона – презиме певача Џона, 11. Ознака ампера – памет – филм Косте Гавраса – боја женског певачког гласа, 12. Име немачког књижевника Мана – крај у Судијској Арабији, 13. Хемијски симбол иридијума – српско женско име, 14. Свирање – аероклуб (скр.), 15. Непознаница у математици – врста дрвета – хемијски симбол тритијума.

Р. Јовичић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1															■
2												■			
3														■	
4				■				■							■
5						■				■	■				
6					■							■			
7								■				■			
8										■				■	
9					■										■
10		■						■							

Решење из прошлог броја

ВОДОРАВНО: тужба, клинскоп, авиони, уписине, дивљина, осмерац, Роксана, кино, а, вата, такмаци, чљ, ета, л, Лол, а, Аек, си, Темерин, Одра, е, Сепе, двопрег, љупкост, огранак, Аристарх, аутори, Костарика, тимин.